

**སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་འོ་སྤེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་
 ཉགས་འབྲུལ་བཞེས་མཛད་ནས་ལོ་རྒྱུ་ ༣༦ ལའོར་བའི་དུས་ཚེན་དང་། རྒྱལ་
 སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཉིན་མོའི་མཛད་སྒོར་བཀའ་འགག་གི་གཏམ་བཤད།**

༡༡། །སྤྱི་བཅས་སྤྱི་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུན། འཛིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། །འམས་གསུམ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། །བོད་མིའི་སྐྱོན་མེད་པའི་དབྱ་
 འཁྲིད། སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བའི་བུ་བཞེས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ནོ་སྤེལ་ཞི་བདེའི་
 གཟེངས་ཉགས་འབྲུལ་བཞེས་མཛད་ནས་ལོ་རྒྱུ་ ༣༦ ལའོར་བའི་དུས་ཚེན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཉིན་མོ། ཡ་གོང་ས་
 ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཡ་སྤྱིའི་གོ་སྟོན་དང་བསྟུན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱམས་བརྩེའི་ལོ་ལའོར་བཅས་དུས་ཚེན་ཁྲུང་པར་ཅན་སུམ་
 འཛོམས་ཀྱི་སྐབས་འདིར། བཀའ་འགག་གིས་སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སྒོ་གསུམ་གྲུས་བྱུག་སྟོན་དུ་སྤེལ་ཏེ་བཀ་
 ལེས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་འཚོམས་ལྷན་དང་། མཛད་སྒོར་ཆེད་མེད་ས་གནང་བའི་སྐྱེ་མགོན་ཅན་པ་དང་། འཛོམས་སྤོང་གང་སར་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་
 རྟོགས་པོ་དང་། བོད་དོན་རྒྱ་བསྐྱོར་བ་རྣམས་ལ། གཞིས་བྱེས་ལྷ་མི་ཡོངས་ལ་དུས་ཚེན་དགའ་སྟོན་གྱི་འཚོམས་འདི་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།
 འོ་སྤེལ་སྟོན་ཚོགས་ཀྱིས་འཛོམས་སྤོང་དུ་སྟུན་བྲགས་ཆེ་བའི་གཟེངས་ཉགས་འཛིན་འབྲུལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོངས་བསྐྱབས་གནང་བའི་
 བར་། རྒྱ་གར་ནང་བཅོན་གྲོལ་དུ་བཞུགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་དགཉིས་ཀྱི་དབྱ་ཁྲིད་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལས་བཟུང་
 རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཅོན་བཟུང་བྱས་པར་ཞི་བདེའི་དོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་ཁྲིད་གནང་ཡོད།

སྟུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཡ་གོང་ས་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མ་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་རང་དབང་བཙོན་ལེན་གནང་སྐབས་འཆེ་བའི་ལས་ཚོས་རྒྱ་རྒྱུ་དུས་དང་རྣམ་
 པ་ཀུན་ཏུ་དོ་རྒྱུས་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་བཟོད་སྟོམ་དང་ཕན་ཚུན་བཅི་བཀུར་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཞི་འདུམ་གྱི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་
 བས། ཁོང་གི་མི་མང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གཞུང་གི་འབྲུལ་བཞེས་སྤྱི་བྱ་རྒྱུ་སྐུལ་མ་གནང་ཡོད་པ་དེ་ནན་བཤད་བྱེད་འདོད་བྱུང་།
 ཡ་གོང་ས་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མ་མཆོག་གི་ཞི་བདེའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱི་དུས་བཅི་མཐོང་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་སྟོན་
 ཀྱི་བཀོད་པ་དང་ནང་བཟུང་གི་སེམས་ཅན་གཉིས་ཀར་ཁྲུང་བའི་འགན་འཁུར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྟུན་ཚོགས་ཀྱི་
 དོས་ནས་ཡ་གོང་ས་ཏུ་ལའི་སྐྱེ་མ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོད་རྟོག་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན། འཛོམས་སྤོང་གི་ཁོང་ལྷག་གི་
 དཀའ་ངལ་བཅས་སེམས་ཐབས་སུ་དགོ་མཚན་ལྡན་པ་དང་མ་འོངས་མཛོན་གཟིགས་ཀྱི་གོས་འགོ་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད་པར་དོས་འཛིན་
 ལུས་ཡོད་ཅེས་གསལ།

སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མཛད་སྒོར་གསུང་བཤད་སྐུལ་བའི་ནང་། "གཟེངས་བསྟོད་འདིས་བདེན་པ་དང་།
 སྤྱི་དུས་སུ། སེམས་འབྲུགས་བཅས་ལག་ཆར་བཟུང་སྟེ་བོད་ལུས་བཅིངས་བཀོལ་གཏོང་བུ་རྒྱུ་འདི་ཚོའི་ཡིད་ཆེས་ཡང་བསྐྱར་སྤྱི་བརྟན་
 དུ་སྤྱི་ཡོད།" "....འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བཞེས་པའི་བཅོན་དབང་རིང་ཚོའི་མི་དམངས་ནས་དཀའ་སྤྱུག་རྒྱུ་ལྟར་སྤྱངས་པ་རྣམས་ལོ་
 རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་ཐོག་ཞིབ་གསལ་འཕྲོད་ཡོད། ང་ཚོའི་འཐབ་རྩེད་དེ་ནི་དུས་ལུག་རིང་པོའི་འཐབ་རྩེད་ཅིག་རེད། ང་ཚོའི་རྩ་དོན་དེ་བཞིན་བྱང་
 བདེན་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།" ཅེས་མེད་པ་ཡོད།

དེ་རིང་ང་ཚོས་དུས་སྟོན་འདིར་རྗེས་བྲན་བྱེད་པའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི། འཛོམས་སྤོང་འདིར་འཁྲུག་རྩོད་དང་། སྤང་འཁོན། འཛིགས་
 དང་ངས་ཀྱི་སྐྱེས་སུ་སྐྱེས་པོས་གཡོག་བཞེན་པའི་སྐབས་འདིར། སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཞི་བདེའི་རིག་པའི་
 གཞུང་ལུགས་ཀྱིས། དེད་ཅག་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་བྱམས་བརྩེ་དང་། ཤེས་རབ། འགན་ཁུར་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་གྱི་ཞི་བདེའི་ལམ་བུ་ལག་
 ལེན་བསྐྱར་རྒྱུ་ཞིག་བསྟུན་གནང་ཡོད་པ་འདིར་སྟོན་གཉེར་དང་། ཉམས་ལེན་ལ་འབད་བཙོན་ལྷ་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་སྟོན་གལ་དགོས།

སྤྱི་ལོར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཞི་བདེའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ལ་ཕན་ཚུན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
 པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་པས། འཛོམས་སྤོང་ཞི་བདེ་ཡོང་བར་སྐྱེ་བོ་སོ་སོས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་ཁྲུང་གི་འགན་འཁུར་བསམ་སྒོས་མི་གཞན་དང་
 རང་བྱུང་ཁོང་ལྷག་ལ་བཟང་སྟོད་ཀྱི་འགན་ཁུར་ལེན་བུ་མིན་ལ་རག་ལས་པར་དགོངས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་བས་ནང་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་

དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཞི་བདེ། འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་བཅས་ཀྱི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་ཟུབ་ཆ་བཏོན་ཏེ། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་འགོ་འདྲུགས་ས་མི་
མི་སྐྱེར་གྱི་བྱམས་བརྩེ་དང་། བཟང་སྲོད། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ལྷན་འབྲེལ་ཁྲུང་གི་འདུ་ཤེས་སྲིད་སྲིད་གིས། སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞི་བདེའི་མང་གཞི་
བསྐྱུན་རྒྱ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚོན་ཡོངས་ལ་འགོ་བ་མི་རྣམས་གཅིག་གྲུང་གི་འདུ་ཤེས་གོ་རྟོགས་དང་། སློབ་གསོ་ལམ་ལུགས་ནང་དུ་སྤྱི་
མེས་ས་བཟང་གསུམ་གྱི་ (SEE-Learning) སློབ་གཉེར་འདྲུགས་སྲིད་ལ་སྐྱུལ་འདེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་འགལ་ཁྲོད་ཚོད་རྩོག་མེས་བར་འཚོ་
བ་མེད་པ་དང་གོས་མོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་གཞི་འཛིན་དགོས་གཤམ་ནས་གསུང་གནང་བཞིན་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ཁམས་སྤྱང་སྲོབ་ནི་འཛམ་གླིང་ཞི་
བདེའི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་གནང་ཡོད་པས། ཁོང་གི་ཞི་བདེའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་དེར་རབས་གྱི་འཛམ་གླིང་འདིར་
འཚོ་བ་དང་འགལ་ཁྲོད་ཚོད་དུ་ཞི་འཇམ་དང་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་འདེམས་ཀ་ཞིག་མཁོ་སྲོད་མཛད་ཡོད་ཅིང་། དེའི་དཔེ་མཚན་གསོན་པོ་
ཞིག་ནི། བོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབྲུམ་གཉིས་ལྷག་དུས་མིན་རྒྱུན་འདས་སུ་བཏང་བ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཅ་མེད་ཀྱི་སྲིད་ཁྲུལ་གཅིག་
མཁུག་གཉིས་མ་ཐུང་དུ་བརྩམས་དང་ཚོམ་བཞིན་པའི་རྒྱ་དམར་གཞུང་ལ་འཇོམ་མེད་ཞི་བའི་ཅ་དོན་བརྟན་བཟུང་ཐོག་བོད་རྒྱ་གཉིས་
སྤྱོད་ཀྱི་དབྱ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་ཁྲུལ་རྒྱུན་འབྲེངས་གནང་བཞིན་པར་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་འདྲུགས་དང་བཅས་ཀྱིས་བོད་མིས་ཉམས་ལེན་ལུ་
བཞིན་པ་འདི་ཡིན།

འདི་ལོར་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་སྤྱིའི་གོ་སྟོན་དང་བསྐྱུན་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོན་ལ་བྱམས་བརྩེའི་ལོ་འཁོར་སྤྱང་
བརྩེ་ལུ་བཞིན་པའི་དགོས་དམིགས་ཀྱང་། ལ་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཞི་བདེའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་མ་བྱམས་བརྩེའི་བསྐྱུན་བཅོས་
སྐྱུལ་སྤེལ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། བྱམས་བརྩེ་ནི་ཁོང་ཁོ་དང་འཛིགས་སྐྱག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས། ཞི་བདེའི་ཚོར་བའི་འབྲུལ་འཁོར་མ་ལག་
ཡིན་ཞིང་། བྱམས་བརྩེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་དོན་དངོས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ཞི་བདེའི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་མང་གཞི་ཡིན་ལ། བྱམས་བརྩེ་
ཡིས་པན་ཚུན་གོས་མོལ་དང་རྒྱས་ལོན། ཞི་འདུམ་ལ་པན་གོས་བྱེད་པས། འཚོ་མེད་ཞི་བའི་སྐྱུལ་ལུགས་ཡིན་ལ། བྱམས་བརྩེ་ནི་ཚོས་
ལུགས་དང་སྐྱད་ཡིག །མི་རིགས་ཀྱི་མཚམས་ལས་བརྒྱལ་ཡོད་པས། ལོ་འའི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་སྲིད་པོ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ནང་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་གོ་དོན་ལ་དེར་སང་གསར་འགྲེལ་བྱས་པ་ཅམ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་སྤྱི་ཚོ་
རྩེལ་པོའི་ཉམས་སྲོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཞི་བདེའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་ཡིན་པས། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཞི་བདེ་ཞིབ་འཇུག་གི་རྒྱ་ཆ་
ཅ་འགངས་ཆེན་པོ་འདི་འཛམ་གླིང་རྩེལ་པོར་དར་སྤེལ་ཡོང་རེ་བཅངས་པ་དོན་སྤྱིན་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་སྲོན་འདུན་ཡོད།

དེ་རིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཉེན་མོ་ཡིན་པས། འཛམ་གླིང་ཚོན་དུ་འགོ་བ་མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལོངས་སུ་སྲོད་སྐུལ་མ་
ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་དང་། འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་འཕྲོག་མཁུག་རྣམས་ལ་སྤང་དོར་གྱི་མིག་ཐོབ་ཅིང་། བྱམས་བརྩེའི་
གོ་རྟོགས་རྙེད་པའི་ཁྱེད་མཐུལ་བརྟེན་ནས་འགོ་བ་མི་རེའི་ཆེ་སྲོག་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་། འགོ་བ་མི་རེའི་སྐྱད་པག་ལ་ཉན་འཛིག །འགོ་བ་མི་
རེའི་མཛེན་འདོད་ལ་སྤྱང་བརྩེ་ལུ་བའི་ར་ཚོ་སྤྱན་མོང་གི་དམིགས་འདུན་ཐོག་གོས་པ་མཁུག་སྲོ་བྱེད་ལུགས་ལམ་འདེབས་ཀྱི་ཡོད།
ལྷག་པར་དུ་ཞི་སྤང་དང་འདོད་རུལ། གཉི་སྤྱག་གི་བྱན་ལོག་ཏུ་རྩེད་པའི་རྒྱ་ནག་གུང་ཁབ་སྲིད་གཞུང་གིས་སྤྱི་བའི་ཐོན་ཁུངས་ཡོངས་
རྩོགས་བཀོལ་སྲོད་བྱས་ཏེ། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་ཅ་མེད་དང་། བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་གཉོར་བའི་གཉོར་བའི་བརྒྱུད་སྲོད་དེ་
རིགས་བྱམས་བརྩེ་དང་སྲིད་རྩེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་གོས་སྤང་དེ། མཁུགས་ནས་སྤྱང་དུ་མཚམས་འཛོག་གིས། བོད་རྒྱ་གཉིས་སྤྱན་དབྱ་
མའི་ལམ་གྱི་འཇུག་དོགས་ནས་བོད་རྒྱའི་གནད་དོན་ཞི་འགྲིག་གི་ཐབས་ལམ་ལ་མཛོན་དུ་སྤོགས་པའི་རེ་སྲོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

མཐའ་དོན། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་དང་། འགོ་བ་མིའི་ཆེག་སྤྱིལ། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་གྱི་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཚོག་སྤྱི་ཚོ་བརྟན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་དང་། ཁོང་གི་བྱམས་བརྩེའི་བསྐྱུན་བཅོས་འདི་འགོ་བ་མི་སྤྱན་མོང་གི་དང་པའི་གསོས་དང་།
ཉམས་ལེན་གྱི་སྲིད་པོར་འབྱུང་བའི་སྲོན་འདུན་བཅས། བཀའ་འགྲུབ་པོར་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༧༩ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༩ ལྷ་ ༢༠༡༥ ལྷ་ ༡༩
ཚེས་ ༡༠ ལ། །